

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. ruč. 11.197. Telefon 3112

Programatični nagovor predsedstva sekcije na banovinski skupščini dne 17. avgusta 1933.

(Izvajanja predsednika sekcije JUU za dravsko banovino g. Ivana Dimnika)

Cenjena skupščina!

Na zadnjem zboru predsednikov sem posebe naglasil, da je v današnji dobi, v dobi preobratnih pojavov širom sveta, ki rušijo gospodarske temelje v njih osnovi ter nam donajajo vsak dan nove pojave v nacionalnih smereh, ko se majo temelji socialnih in kulturnih vrednot v starih državah, dana

posebna naloga jugoslovanskemu učiteljstvu,

ki se je mora zavedati vsak dan bolj. Vsi ti dogodki in posebne naloge pri konsolidaciji razmer v lastni državi nalagajo tudi jugoslovanskemu učitelju dolžnost, da stopi iz delokroga ožjega šolskega dela na širše javno torišče. Smer jugoslovanskemu učiteljstvu na tem torišču in

nalogo je začrtal sam naš hrabri in viteški vladar

Nj. Vel. kralj Aleksander v posebnem izročilu Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju, kjer pravi, da morajo biti učitelji graditelji narodove duše, njegove narodne zavesti in kulture, Jugoslovansko učiteljsko združenje, ki mora združevati vse sedanje in bodoče jugoslovanske učitelje, pa mora biti žarišče prosvete, steber jugoslovanskega nacionalizma in spodbuda za vse lepo stremljenje v bodočnosti Jugoslavije.

Zvesti temu naročilu in globoko uverjeni, da je to edino prava pot za lepšo bodočnost nas vseh, je Združenje delalo v tej smeri ter poglabljalo vse temelje, ki so spajali in utrjevali šolo in prosveto v narodu ter

dvigali kulturno in nacionalno zavest.

Vselej smo se zavedali, da je učiteljski stan sestavni del celotnega naroda in mu je naloga oblikovati dušo in srce vsem delom naroda. Učitelji smo in

hočemo ostati stan, ki bo spajal, ne pa razdvajal narod!

Mislim, da smo si vsi edini v tem, da mora v današnjih časih v najtesnejših stikih deliti usodo s svojim narodom

učiteljski stan, ki mu mora postati najjačja opora in vodnik v lepšo bodočnost.

V času, ko se pojavljajo viharini oblaki tudi nad državnimi mejami, ko se znova poraja pohlep po zemlji, ki je naša, je v prvi vrsti dolžnost učiteljskega stanu, da v mladini in

v vseh slojih naroda dvigne državljansko zavest,

da podkrepi edinstvo naroda in utrdi s tem državno edinstvo, ki naj bo nepremagljiva sila proti vnanjim viharjem.

Naš nacionalizem

v tem pravcu je nesporen in neomajen! Ni smo nacionalisti samo v spontanem čustvovanju, v navdušenju in v zunanjih oblikah. Naš nacionalizem obstoja v pozitivnem nacionalnem ustvarjanju, v delu, ki je najtesnejše in

vedno v zvezi s potrebami in interesi naroda in države.

Zato ne jemljemo nacionalizma v zakup in ga ne odrekamo drugim, temveč smatramo za nacionalno predvsem delo, ki gradi našo narodovo in državno notranjost in je konstruktivno v tem pravcu. Brezkompromisno pa odklanjamo kot nacionalno vse, kar ne bazira

na najširših etičnih temeljih

ter smatramo za nacionalna samo ona dejanja, ki temelje

na nesporni poštenosti

in poštenem postopanju.

Zavedati se moramo, da postaja učiteljski stan tudi izven šole vedno važnejši in potrebniji faktor. Že gornja dejstva nujno silijo celokupen učiteljski stan

za intenzivno udejstvovanje v javnem življenju.

Razmere in čas mu nalagata vedno večji tribut javnega dela. To, kar so nosili doslej po svoji dobri volji osebno poedinci med učiteljskim, prehaja kot moralna dolžnost na celokupen učiteljski stan. Zato pa moramo

zahtevati za učiteljstvo zastopstvo v vseh odborih in vseh korporacijah.

Vsako odtezanje od sodelovanja pri javnih vprašanjih bo v škodo šoli in stanu. Zato moramo premostriti danes svoje delo in pota tudi v tej smeri!

Poudaril sem že, da ne moremo zahtevati, da bi vsakdo delal na vseh popriških, temveč je treba tudi

javno delo pravično porazdeliti

med vse dele našega stanu, da ne bodo le poedinci nosili vsega bremena; predvsem pa, ker

radi javnega dela ne sme trpeti šola,

ki nam mora biti prva skrb. Kjer se tira učitelj k javnemu — izvenšolskemu delu predaleč, na škodo šoli, smo vselej upravičeni izreči svoj — veto! Organizacija in stan sta pa upravičena zahtevati od vsakega učitelja, ki je v kateremkoli društvu ali korporaciji, da mora ohraniti in

ne sme pozabljati na svojo stanovsko zavest

ter mora ob vsaki priliki, ki se mu nudi, zastopati povsod skupna načela in

odločno braniti interese prosvete, šole in stanu.

V teh zastopih naj ne pozabljamo nikdar, da smo učitelji vsega in ne le enega dela naroda.

Iz tega razloga je dolžnost današnje skupščine, da izvrši tudi revizijo načelnih pregledov za javno udejstvovanje učiteljstva in za stremljenja organizacije v tem pogledu.

V zadnjem času je učiteljski stan v tem oziru napravil precejšnje korake naprej. Začetka je močna akcija

za temeljito preorientacijo javnega udejstvovanja učiteljstva.

Od dela poedincev, usmerjenega po svojih lastnih vidikih, kakor so jih pač v to silile poedine krajevne organizacije, korporacije in lokalni faktorji, prehaja učiteljski stan k skupnemu organiziranemu javnemu udejstvovanju, usmerjenemu po lastnih izkušnjah in vidikih,

k sistematičnemu in programatičnemu javnemu delu,

ki naj služi le potrebam in interesom naroda in države. Učiteljstvo hoče samo začrtavati pot svojemu javnemu izvenšolskemu udejstvovanju, po kateri hoče kot strnjen stan enotno korakati in se udejstvovati. Za temeljno torišče javnega udejstvovanja hoče postaviti

v prvo vrsto gospodarsko prosvetno delo,

ki mora biti v najtesnejši zvezi s potrebami in nujnimi interesi naroda,

ter na to delo nasloniti kulturno in nacionalno udejstvovanje.

Vse delo se je pričelo usmerjati s širšega pogleda gospodarskih, socialnih in kulturnih potreb podeželske občine, vasi, z osrednjim problemom gospodarske panoge dotičnega kraja.

V tem je započeta širša akcija

za preorientacijo miselnosti učiteljstva v kmetijski milje.

V polnem teku so akcije za strokovno usposobljenost učiteljstva na polju kmetjsko in gospodarsko nadaljevalnega šolstva, zadrugištva ter sodelovanja s sreskimi kmetijskimi strokovnjaki za povzdigo kmetijstva in kmetjske kulture. V teku je akcija za osnove osrednje organizacije učiteljev gospodarskih delavcev. V dveh tečajih se bodo letos položili temelji za sistematično javno udejstvovanje učiteljstva, na katerih se bodo obravnavali najaktualnejši problemi, ki imajo tesno zvezo z gori začrtano smerjo. Nujno potrebno bo nadaljevati sistematično

usposabljanje učiteljstva za vse panoge javnega udejstvovanja

in usmerjenja k enotnemu delu. Vedno nujnejša postaja potreba za poglobljanje in sistematično

gojitev politične izobrazbe učiteljstva,

da bo poglobljeno vsaj v glavne politične probleme ter zainteresirano predvsem

za probleme gospodarske, socialne in kulturne politike podeželske občine.

Ni pa dovolj, da se vsa akcija širi samo iz centrale, temveč jo morajo izvajati in

morajo s polno aktivnostjo nastopiti vsa sreska društva.

Enoten program dela in predavanj za sreska društva, katerim bo treba staviti na razpolago referente za skupno akcijo, je nujen. Ravno tako bo treba izvesti isti program med brezposelnim učiteljskim in naraščajama učiteljskim. Sreska društva bodo morala članstvo, ki se bavi z istim delom, združiti v delovna občestva z enotnim delovnim programom, da se bo izpopolnjevalo in podpiralo potom istih za skupna stremljenja ter bo dosegalo s tem temvečje uspehe. O popolni aktivnosti bodo sreska društva lahko govorila šele tedaj, ko bodo imela izvedeno to organizacijo in bodo

Polaganje venca pred Prešernovim spomenikom ob priliki glavne skupščine JUU v Ljubljani, 20. avgusta 1933.

v lastnem delokrogu pričela prirejati eno do dvodnevne

idejne tečaje sreskih društev,

s katerimi bodo utrjevala enotno smer. Za predstoječe upravno leto je predvidena potom vseh sreskih društev poglobitev akcije sodelovanja s kmetijskimi strokovnjaki

za povzdigo kmetijstva in kmetjske kulture ter učiteljskega gospodarskega dneva,

za gospodarsko vzgojo članstva

in poglobitve v stanovske gospodarske probleme.

Veliko nacionalno akcijo je pokrenila sekcija z razglabljanjem problema državljanske vzgoje pri nas. Temu problemu moramo posvečati vso svojo pozornost, ker je rešitev in realizacija večjega pokreta v tem pravcu mogoča samo potom učiteljstva.

Vprašanje državljanske vzgoje

je izven debat strankarsko-političnih, verskih in plemenskih vprašanj. Problem državljanske vzgoje je eksistenčno vprašanje močne države in njenega razvoja. Letos smo položili prve temelje za širše organizirano sistematično delo v tem pogledu, ki je bomo morali utrditi in poglobiti. Nihče ne more reči, da se ni izvajala državljanska vzgoja že do sedaj v šoli, a širše, kake sistematične akcije v tem pogledu ni bilo. Ni dovolj, da pokret državljanske vzgoje zajame samo naše šolsko življenje, temveč se mora ta vzgoja zrcaliti tudi v vsem našem javnem, društvem in celo zasebnem življenju. Bratje Čehoslovaki izvajajo to že od leta 1919, mi pa smo izgubili v tem pogledu že skoro 14 let in morda ne bi prišlo nikdar do velikih razkolov in pretresljajev v naši državi, če bi se temu problemu ob početku posvečala pravilna pozornost. Zavedati pa se moramo, da državljanska vzgoja ni vprašanje zase, temveč je rdeča nit, ki mora prevevati vse naše šolsko in javno delovanje ter mora imeti svoje vplive tudi na privatno življenje.

To državno-nacionalno akcijo je skušala sekcija razširiti s svojim predlogom, da naj se izvede tudi

mednarodna učiteljska akcija v strogo državno-nacionalni smeri

ter se podkrepijo predvsem zveze z učiteljskim slovenskim in prijateljskim držav, da tudi tako utrjujemo pozicijo lastne države na zunaj. V to svrhu je izdelala sekcija poseben predlog glavni skupščini JUU za osnove Učiteljskih lig.

Smelo lahko trdim, da

nacionalizem učiteljstva ne obstoja samo v besedah, temveč v dejanjih,

v čemer se zrcali tudi nacionalizem učiteljske stanovske organizacije. Zato pa tembolj obžalujemo in pomilujemo one, ki so si vzeli v polpreteklem času legitimacijo za osporavanje nacionalne linije učiteljski stanovski organizaciji. Obžalovati moramo, da najdejo ti ljudje zaščito in razumevanje celo na odločilnih mestih.

V okviru teh običajnih prilik so se gibala tudi naša strokovna in stanovska vprašanja, pravna in materialna.

Najtipičnejši in

najbolešnejši pojav današnje dobe

je, da si upajo vsak poedinec, razna društva

in funkcionarji društev razpolagati z učiteljskim in smatrajo, da so upravičeni posegati v službeno pravno razmerje učitelja. Na žalost so te osebnosti in korporacije mnogokrat merodajnejše od službenih organov in uradnih podatkov. Notranje službeno delo učiteljstva izgublja s tem na škodo šole svojo vrednost; javno, izvenšolsko delo se pa ubija s prenapljenimi ukrepi, na podlagi netočnih enostranskih lažjskih informacij.

To bo trajalo vse dotlej, dokler ne bodo izdane točne norme glede učiteljskega javnega udejstvovanja in se ne bo preuredilo tudi v tem pogledu razmerje vnanjih lažjskih faktorjev in korporacij do učiteljevih službenih odnošajev ali pa — dokler si učiteljstvo v organiziranim nastopom v javnem delu ne osvoji terena in ne izreče tam svoj — veto! Do sedaj se učiteljstvo v celoti še ni zavedalo te svoje moči in sile! Druge poti ni,

stanje postaja nevzdržno!

Oboje moramo pokreniti! Z obrambo poedinih primerov, ki jo vrši sekcija z največjim elanom, gubimo samo nešteto energij, ki nas ovirajo, da ne moremo z vso svežostjo zastaviti svojih sil v načelno borbo. Zato je sekcija izdala

poziv vsemu članstvu k polni aktivnosti,

da nastopi na javnem torišču v vseh merodajnih korporacijah ter zahteva v teh brez-pogojno izvedbo in uveljavljenje učiteljske stalnosti, pravno varstvo in red v pogledu učiteljskih nameščenj ter ureditev disciplinskega postopka, da bo učiteljstvo zavarovano pred neosnovanimi obtožbami in pred neosnovano obsodbo in kaznijo.

Organizacija je upravičena zahtevati v tem pogledu polno aktivnost vsega članstva ter so predsedstva in odbori sreskih društev odgovorni za izvršitev te akcije.

Po odločnem nastopu sreskih društev in zavestnem nastopu vsega članstva v merodajnih korporacijah moramo uspeti.

S tem nam bodo postale zaščitne pole, ki nam danes jemljejo mnogo energije in časa, nepotrebne.

Na drugi strani pa ne smemo opustiti in omalovaževati organizirane akcije javnega udejstvovanja po lastnih stanovskih direktivah, ki nas bode dovedla do uspeha tudi v stanovskem pogledu.

Abstinenca in neaktivnost sta nas dovajali do neuspehov,

zato mora načeloma pričeti organizacija dati tudi v tem pogledu direktive.

Svoje načelne zahteve in načelna stališča ne smemo braniti in izražati samo v svoji stanovski organizaciji, temveč moramo

borbo prenesti v vse merodajne nestanovske korporacije,

tudi v najnižje krajevne instance, ki bi mogle kakorkoli soodločevati merodajno pri tem. Tu pa neha borba organizacije in s tem prične borba in dolžnost vsakega poedince, delati po skupnih direktivah organizacije in v skladu z njenimi načelnimi stališči. Zato je treba vsakega poedince prebuditi, da se bo zavedal svojega položaja in svoje odgovornosti napram celemu stanu, usposobiti ga bo treba za skupno borbo ter odvreniti od svoje osebne smeri in dela po svojem osebnem okusu in volji, v skupno smer ter k enotnemu skupnemu prizadevanju.

Tesno v zvezi z gornjim položajem so tudi uspehi naših materialnih prizadevanj, pri čemer

se bomo lahko zanašali le na lastno delo in moč,

na podlagi česar nam bodo morali priznati merodajni krogi upravičenost naših materialnih zahtev.

Enako so s splošnim položajem v najtesnejši zvezi

naše šolske in prosvetne razmere,

po katerih so dani predpogoji za naše uspešno delo na šolskem in prosvetnem polju. Med najbolj pereče zadeve v tem pogledu spada vzdrževanje šol, izpopolnitev praznih mest in razredov brez pouka, nastavitve že po tri leta na službo čakajočih novincev, upokojujetev zdravstveno nesposobnih učiteljev in učiteljev s polno službeno dobo ter drugo. Nikdar pa ne smemo pri svoji stanovski borbi pozabljati na splošne šolske in prosvetne probleme, na notranjo izgraditev pouka in vzgoje, ki nam morata ostati prva in glavna skrb in za kar je dolžnost vsakega poedinca, da se ne bori samo v stanovski organizaciji, temveč tudi izven organizacije v vseh korporacijah in zastopih, ki so merodajni za to.

Rekel sem, da smo prišli do situacije, ko nujna potreba zahteva, da preidemo od borbe organizacije za naše zahteve in prava do borbe vsakega poedinca, ki mora izven organizacije zastaviti v vseh korporacijah, ki danes odločajo, ves svoj vpliv, da se te korporacije izrečejo za zahteve in stališča organiziranega učiteljstva.

Aktivno mora danes stopiti v borbo vsak poedini član sekcije,

zato je treba članstvo brezhibno usposobiti za skupno borbo.

V tem pogledu je

treba notranje preroditi učiteljski stan

ter storiti vse za povzdigo etičnih in moralnih vrednot članstva, na podlagi česar je edino mogoča uspešna borba poedincev in javnosti. Stremeti moramo za notranje čim bolj zdravim učiteljstvom. Dvigniti je treba etične vrednote v vsakem poedincu: spoštovanje do resnice, pravičnosti in poštenosti, da jih bo lahko širil tudi na zunaj ter zahteval njih uveljavljanje v javnem življenju in pri reševanju javnih vprašanj. Poglobiti je treba tovarištvo, a nikakor ne na škodo službenemu in starostnemu razmerju, v katerem ozirom moramo v interesu službe, šole in stanu poznati in vzgajati potrebno distanco. Utrditi je treba vsestransko strpnost.

Dvigniti službeno in stanovsko moralo,

ki se danes tako kruto ubija, gazi in znižuje, je naša skrb, naša dolžnost in prevsem naš celokupen interes.

Zboljševati in

čistiti je treba tudi v lastnih vrstah,

ako hočemo, da bo ostalo učiteljstvo službeno in moralno zdravo in na višini ter bo tudi kot poedinec sposobno za zdravo borbo in delo.

Tu nas čaka intenzivno delo v nastopajočem upravnem letu na konkretni bazi izvajanja novega poslovnika za stanovska razsodišča, na kateri osnovi se mora izvršiti

najširša akcija vzgoje članstva

z ozirom na skupne potrebe stanu. Sreska društva prevzamejo v tem pogledu veliko in velpomembno nalogo.

Že na zadnjem predsedniškem zboru sem začrtal to nalogo v sledečem pogledu: Nedostojno in netovariško nastopanje napram svojim sotovarišem naj najde v stanovskem sodišču razsodnika. Kratenje ugleda sotovarišem naj se sodi tu. Stanovskemu in organizacijskemu ugledu škodljivo privatno življenje naj se čisti tu.

Zadeve grobe kršitve stanovske discipline, neobjektivne in neosnovane tendenciozne in demagoške kritike ter nekorektnosti s strani članov, delegatov in funkcionarjev se bodo izboljševale pred stanovskimi razsodišči. Osebnostno žaljivi kritiki, ki ni podprta z dokazi in ni lojalna, ne sme biti mesta med učiteljstvom. Sabotaža organizacijskih sklepov se ne sme dogajati. Za iznašanje stanovskih zadev v nestanovskih krogih na škodo tovarišev in organizacije mora biti vsak član odgovoren. O izrabljanju politične konjunkturo, korporacij in vplivnih oseb v škodo ostalih članov in tovarišev, o podpiranju in povzročanju neobjektivnosti in nepravilnosti pri nameščenjih s strani članov naj razpravlja tudi stanovsko razsodišče.

Za pristrano in nevestno vršenje organizacijskih funkcij, odrekanje zaščite in kršenje dolžnosti po pravilih in drugih odredbah naj najdejo odbori in članstvo zaščito pred stanovskim razsodiščem.

Stanovska razsodišča

pa naj ne bodo policijski disciplinski forum in aparat učiteljstva ter strahovalno sredstvo, temveč častna

ustanova za samovzgojo in dviganje notranjih vrednot učiteljskega stanu

in za pošteno priznanje ter poravnavo zmotnih prestopkov, kakor se poravnajo med poštenjaki. V ponovnih in zlonamernih primerih pa naj pomagajo razsodišča izčistiti tudi ono, kar ne spada v naše vrste in naš stan ter iztebiti iz naših vrst gnulobo.

To so

vidiki in pota, po katerih moramo hoditi,

ako hočemo, da bo zdrav in krepak naš stan in da bosta z njim zdrava in krepka narod in država!

Čenjeni delegati in delegatije!

Tudi Vam polagam na srce besede, ki sem jih podčrtal predsednikom sreskih društev na predsedniškem zboru:

Zavedati se moramo, da smo učitelji vsega naroda. Smo državni uradniki, ki hočemo ohraniti avtoriteto in dostojanstvo učiteljskega stanu, da s tem poglobimo in

pridobimo zaupanje naroda do države ter dvignemo njeno avtoriteto.

Ves narod hočemo s konstruktivnim in stvarnim delom pridobiti za skupne državne potrebe in interese ter za drž. politiko v tej smeri, ki bodi iznad borb strankarske politike. Želimo si pota h konsolidaciji.

Želimo si močnega in zdravega učiteljskega stanu, ker si želimo z zdravim učiteljskim stanom močnega in zdravega naroda ter močne in zdrave Jugoslavije!

Vsem pa, ki se zavedate, da je uspeh naših prizadevanj odvisen tudi od borbe izven okrija stanovske organizacije, na javnem torišču in ste pripravljeni tudi v tem pogledu korakati v skupno enotno smer ter se boriti tudi tu za interese naroda in države ter s temi v zvezi za interese prosvete, šole in stanu, kličemo: strelci naprej, brez borbe ni zmage!

je dokazoval sposobnost srbskega narodnega jezika za vse panoge znanosti.

Kakor je bilo njegovo spoštovanje narodnih posebnosti brezmejno, tako je bila njegova vdanost napram narodu in njega dobrinam nežna in nedotakljiva. Nešteta priznanja so mu že v njegovem življenju potrdjevala, da so bile njegove reforme in njegovo delo le v dobro srbskega naroda, ki še danes proslavlja to delo.

Od leta 1814. do 1864. je bil Vuk Karadžić velika osebnost na pozornici srbske kulturne zgodovine. Pod njegovim spretnim vodstvom

se je vršil književni razvoj srbskega naroda.

Vuk Karadžić ni samo reformator književnega jezika ali organizator abecede in književnega jezika, on je marveč oče naše nacionalne kulture. Ono, kar je započel Vuk z jezikom in književnostjo, se je v našem kulturnem življenju nadaljevalo v drugih smereh. In nekega dne, ko bo to ustvarjeno, se bo v daljavi videl, kot početek celokupnega ustvarjanja na narodni podlagi, lik Karadžićev. — Šele popoln razvoj naše kulture na narodni podlagi v vseh smereh bo dokazal pravi smisel in pravo dovršitev dela Vuka Karadžića.

Tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva

Sekcija JUU v Ljubljani je priredila od 22. do 25. avgusta t. l. tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva dravske banovine. Udeležilo se ga je preko 250 tovarišev (-ic) iz vse banovine.

Kljub temu, da smo ravno letošnje počitnice bili vsled mnogih tečajev in skupščin zelo zelo prikrajšani na počitku, je bila udeležba na tem zadnjem tečaju nad vse častna. Predsedoval mu je ves čas predsednik sekcije tov. Ivan Dimnik.

Prvi dan je referiral g. revizor Andrej Šifrar, poznan z naših zadržiških tečajev kot dober poznavalec današnjih gospodarskih razmer. Njegova tema je bila »Gospodarska kriza in naše kmetstvo gospodarstvo«. V prvem delu je zajel pojave in vzroke svetovne gospodarske krize. S tem nam je dal nekakšno vzvišeno stališče, s katerega smo lahko nepristransko zrlji na splošni položaj. V drugem delu je podrobno orisal gospodarski položaj v Jugoslaviji in razčistil marsikatero napačno pojmo. Dodatni referat je podal tovariš in bivši mariborski župan Viktor Grčar, ki je pripovedoval s čisto posebnega stališča o razravanem svetovnem gospodarstvu. Dipl. agronom g. Al. Jamnik, tudi nekdanji naš tovariš, pa je podal analizo našega kmetijstva ter nam pojasnil njegovo bistvo in stanje. Razložil je hibe in napake v kmetijstvu ter pojasnil nesmotrenost v delu onih, katerih naloga je skrb za materialni in duhovni napredek. V 16 točkah je poudaril najbolj pereče strokovno in gospodarsko delo za povzdigo naše vasi.

Vsi ti referati so razgibali misli slušateljev že takoj prvi dan. Odprla so se vrata do slej morsikomu do novega dela. Debata že prvi dan ni hotela končati in nas je šele pozni čas pregnal iz dvorane.

Drugi dan je predaval gospod. direktor dr. Dragotin Lončar o »Glavnih načelih sodobne vzgoje in pouka«. Svoje misli o vzgoji in pouku je naslonil na temeljito razložene osnove državnoznanstva in družboslovja. Njegova izvajanja so vzbujala splošno pozornost. Popoldne istega dne je predaval tov. Josip Jurančič o narodni šoli v službi splošne vaskke kulture. V svojem globoko zasnovanem referatu nas je povedel v čisto novo stran proučevanja naše vasi. Odprl nam je marsikak pogled v skrite koticke kmetijske duše in miselnosti ter v kmetstvo dejanje in nehanje. Odkril nam je čisto nove probleme dela na vasi. Poudaril je potrebo tesnejše združitve

učiteljev-delavcev na vasi, da bodo naša kulturna območja na deželi temeljito proučevana in da se bo vse delo lahko na znanstveni podlagi usmerilo v pravek kmetijskih potreb.

Tretji dan je predaval tov. Viktor Grčar o »Gospodarski in socialni politiki podeželske občine«. Svoja izvajanja je naslonil na splošne smernice državljanske vzgoje. Občinska politika je bila marsikomu izmed nas še precej neznana, predavatelj pa je pokazal na nešteto možnosti, kako se ravno v tej smeri more učiteljstvo udeleževati. Ako bi več učiteljstva sodelovalo pri naših občinah, bi marsikaj za šolo in za izobrazbo sploh drugače izgledalo. Popoldne je šolski svetnik in organizator kmetstvo-nadaljevalnega šolstva gosp. Josip Krošl razpravljaj o problemih nadaljevalnega šolstva za kmetstvo mladino ter o ljudski pedagogiki in psihologiji. Ker stremi učiteljstvo ravno po najtesnejših stikih z našim ljudstvom, da mu more v gospodarskih in duševnih stiskah čim bolj pomagati, je bil referat gosp. svetnika Krošla silno na mestu in je častno zavzemal svoje mesto v ciklu tečajevih referatov.

Četrty dan, kot zadnji, je zajel v debati vso tečajno snov, ki se je izkristalizirala v smernicah o metodi učiteljskega javnega dela. So to le smernice o novi metodi dela. Na podlagi te metode si obetamo trajnejših in boljših rezultatov našega dela na vasi, kot so bili doseženi sedaj. Zadnji referat je imela tov. Angela Vodečeva o nalogi učiteljice na vasi. Učiteljica more zavzemati pri kulturnem delu na vasi ravno tako važno mesto kot učitelj, katerega ne nadomestuje temveč spopolnjuje. Ako delo vrši le učitelj, je to delo vedno enostransko. Zato je potrebno, da se učiteljica udeležuje prav povsod na prosvetnem, socialnem in tudi gospodarskem polju.

Tečaj je zaključil predsednik tov. Dimnik z ugotovitvijo, da je bil s tečajem položen dober temelj za nadaljnje delo učiteljstva izven šole in da je tečaj podal sekciji neizčrpne smernice za usmerjanje in organiziranje javnega dela učiteljstva.

Izneseni referati bodo natisnjeni v letošnjih številkah »Prosvete«, da bo učiteljstvo imelo trajno pri rokah vse iznesene misli in smernice. Tudi referati, ki so bili podani na idejnem delu zadržiškega tečaja koncem letošnjega julija, bodo izšli v »Prosveti«.

O vsem tem pa bomo še imeli priliko razpravljati podrobno v vseh naših listih.

M. Z.

Sklepi konference predsednikov banovinskih sekcij

Dogodki na kongresu so dovedli do nesoglasja in vodstvo Jugoslovanskega učiteljskega združenja je uvidelo potrebo, da skliče v Beogradu konferenco predsednikov banovinskih sekcij za 10. september t. l. O rezultatu konference je bil izdan naslednji komunikat:

1. Na konferenci se je razpravljalo o delu 13. glavne učiteljske skupščine in sklepih, ki se imajo izvršiti tekom poslovnega leta 1933/1934.

2. Konferenca je povsem soglasna v mišljenju, da morajo vsi sekcijski odbori in sreska društva razviti v tekočem letu najintenzivnejše delo, da se dosežejo čim večji rezultati v celokupnem poslovanju združenja.

3. Odobrava se stališče predsednika glavne odbora glede vprašanja, na kakšen način bi se moglo razgovarjati s člani opozicije radi sporazuma za skupno delo. Predsednik sekcije za vrdarsko banovino je poslal na poziv na to konferenco odgovor, s katerim je v svrhu razgovorov za sporazum napotil izvršni odbor, naj se obrne na neki akcijski odbor. Glede tega je konferenca predsednikov soglasno odobrila stališče, da se morajo vo-

diti razgovori v svrhu sporazuma edinole s predsedniki sekcij.

4. Konferenca predsednikov je sprejela načela, po katerih se ima izvršiti nova redakcija za spremembo in dopolnitev pravil. Ta redakcija se objavi v »Narodni prosveti« in se potom sekcij dostavi vsem sreskim društvom. Sreska društva naj dostavijo svoja mišljenja v tem pogledu sekcijam najkasneje do 1. januarja 1934, a te pošljejo elaborat izvršnemu odboru do 15. januarja 1934.

Ako bo dosežena soglasnost v pogledu sprememb in dopolnitev pravil in ako se večina sreskih društev izjavi za to, da se sprejmejo te spremembe in dopolnitve na izredni skupščini, tedaj bo radi tega sklicana izredna skupščina. Njena edina naloga bi bila, da sprejme omenjene izpremembe in dopolnitve, da se bodo moglo vršiti na prihodnji redni skupščini volitve novega odbora po novih pravilih.

5. Konferenca predsednikov je soglasna v vprašanju, naj razvija združenje svoje delo izključno na nacionalni liniji in poziva vse člane, da naj bodo v tem pravcu čim aktivnejši.

Vuk Karadžić

V Tršću, rojstnem kraju Vuka Karadžića, je bila 17. septembra t. l. odkrita na njegovi rojstni hiši spominska plošča.

Vuk Karadžić je bil med našim narodom prvi, ki je pred več ko sto leti polagal temelje oni kulturi in izobrazbi, ki jo želimo mi še danes razširjati med našim narodom: kulturo in izobrazbo, zasnovano na narodni podlagi.

Ravno tako kakor je Karadarde z velikimi svojimi pomočniki, z onimi legendarnimi vodjami, knezi in hajduki, kakršen je bil hajduk Veljko, prvi razbil okove suženjstva srbskega naroda, tako je Vuk Karadžić s svojo neupogljivo voljo, s svojo odločno borbo tekom pol stoletja, za vedno prerezal ono mrežo tujih vplivov nenarodnih elementov, s ka-

tero je bila ovita srbska književnost in srbska kultura v 18. stoletju.

Od carinskega in davčnega uradnika, še povsem neurejene in neosvobodene države, je postal Vuk Karadžić reformator celokupne kulture srbskega naroda, mož, ki bi nam ga mogli zavidati tudi največji narodi.

Čist jezik pastirjev in planšarjev, ki so ga oni ohranili v vsej njegovi lepoti, pravopis in ortografijo, ki zahteva, da ima vsak glas srbskega jezika tudi poseben znak, so temelji Vukove reforme... Vuk je zahteval čist, pravi narodni jezik onega naroda, ki je ustvarjal umotvore, pesmi, pripovedke, pregovore, uganke in ono množino modrih izrekov, v katerih je jezik izkovan kot iz jekla. Z uglajenostjo svojega lastnega književnega jezika

Vajeniški pouk mora biti podnevi in ob delavnikih

Po »Jutru« z dne 26. avg. t. l. in »Delavski Politiki« z dne 6. sept. t. l. posnemamo tole:

»V nedeljo 20. avgusta t. l. se je vršila v Celju seja načelnikov obrtnih združenj, kateri je na povabilo prisostvoval upravnik celjske obrtne nadaljevalne šole gosp. Joško Bizjak. Udeleženci so vzeli z zadovoljstvom na znanje, da bo tudi v prihodnjem šolskem letu pouk obrtnih vajencev in vajenk ob nedeljah, ker v poslopju mestne narodne šole za dvakratni pouk ob delavnikih za vseh 13 razredov ni prostora. Preselitev nekaterih razredov v okoliško šolo pa zaradi enotnega vodstva nikakor ni priporočljiva. Telovadni pouk bo vsako nedeljo med 7. in 8. zjutraj, čemur bo sledil pouk ostalih predmetov. To pa je v največ slučajih zaradi oddaljenosti učencev-vajencev in prometnih razmer nemogoče in po obrtnem zakonu nedopustno, ker zakon izrecno določa, da morajo mojstri dati vajencem za šolski obisk potrebni čas. Z nedeljskim časom izven delovnih ur pa delodajalci itak ne razpolagajo. Zakona torej ni mogoče drugače razlagati kakor v tem smislu, da morajo dovoliti vajencem za pouk potrebni čas med delovnim časom.

Ministrstvo k zakonu sicer še ni izdalo potrebnih izvršilnih naredb, toda zakon je v veljavi že od 5. marca 1932. in je torej obvezen tudi za delodajalce.

Banska uprava za dravsko banovino je izdala glede obrtnega nadaljevalnega šolstva že dne 16. septembra 1932. posebno odredbo, ki je še danes v veljavi, ker pozneje ni izšla nova. Ta odredba se glasi:

»S 5. marcem 1932. je stopil v veljavo novi zakon o obrtih. Radi tega se odreja, da se imajo uveljaviti z novim šolskim letom vsi predpisi citiranega zakona, zadevajoči strokovno nadaljevalni pouk vajencev in pomočnikov, ki so mlajši od 18 let.

Imetniki obratov so dolžni dajati tem osobu med delovnim časom prost čas, potreben za obiskovanje strokovno-nadaljevalnih šol.

V smislu § 301 cit. zakona se odreja nadalje, da se ima pričeti šolsko leto na vseh strokovno-nadaljevalnih šolah (občih obrtnih nadaljevalnih, strokovnih obrtnih nadaljeval-

nih in trgovskih nadaljevalnih) s 1. oktobrom vsakega leta.

Pouk ima trajati do nadaljnega, kakor je trajal dosedaj na posameznih šolah, to je ne manj kot 7 in ne več kot 10 mesecev.

Pouk se mora na imenovanih šolah vršiti le ob delavnikih od 14. do 18. ure. Vodstvom šole, kjer bi to iz katerih koli razlogov ne bilo izvedljivo, se naroča, da predlože semkaj obenem z otvoritvenim poročilom tudi poročilo z navedbo vzroka(ov), zakaj se pouk na tej šoli ne more vršiti v odrejenem času.

Podrobnejše odredbe o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi nastavnikov itd. se bodo izdale, čim bo ministrstvo trgovine in industrije predpisalo to uredbo v smislu § 302 cit. zakona.«

Tako torej določa odredba banske uprave.

Odredba navaja obenem, da naj šole, kjer bi se pouk ne mogel vršiti ob določenem času, sporoče bankski upravi vzroke. Ta svobodna (zaradi vzrokov) določitev časa za pouk se pa ne more nanašati na preložitve pouka na večerne ure ali nedelje, marveč le na preložitve med delovnim časom. V tem primeru bi prihajale v poštev krajevne razmere: če od 14. do 18. ure ne bi bilo učnih sob na razpolago, učnih moči, preoddaljenost vajencev, razlogi štednje itd. Tedaj bi se smel vršiti pouk ob drugih urah med delovnim časom. Odredba je upoštevala, da je določba glede pouka med delovnim časom zakonita, čeprav zgledoma ni navedla razlogov, ki dopuščajo, da se pouk vrši ob drugem času.

Naročajte vsa tiskarska dela
za dravsko, šolsko, uradno itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Franciskanca 6

Kratek pregled položaja naših učiteljskih

Zaradi vedno večjega števila učiteljskih abiturientov, ki ne najdejo zaposlitve, se prosvetno ministrstvo v zadnjem času trudi, da bi omejilo učiteljski naraščaj. V to svrhu so bili uvedeni sprejemni izpiti za 1. letnik učiteljskega študija. Onemogočeno pa je tudi prehajanje dijakov višjih razredov srednjih šol v višje razrede učiteljskega študija. Nova omejitev učiteljskega naraščaja pa je odklonitev in omejitev sprejemanja dijakov v prve razrede vseh učiteljskih v šolskem letu 1933./34. V vsej državi bodo sprejeli v učiteljska največ 710 dijakov, dočim se dijakinje v prihodnjem šolskem letu sploh ne bodo sprejemale.

V razumevanje nadprodukcije učiteljskega naraščaja in teh odredb najvišje prosvetne oblasti je gotovo potreben kratek pregled položaja naših učiteljskih z zaključkom preteklega šolskega leta in nekaj statističnih podatkov iz izobraževališč učiteljskega naraščaja. Imamo 31 državnih in 5 zasebnih učiteljskih šol. Slednje so po ena v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu, potem mešana mešana učiteljska šola v Velikem Bečkereku in žensko učiteljske v zavodu sv. Josipa v Sarajevu. Državna učiteljska so razdeljena takole: V Beogradu sta 2, posebno moško in žensko, v dunavski banovini 4, v dravski banovini 2, v drinski banovini 4, v moravski banovini 4, v primorski banovini 2, po 1 v vardarski in vrbaski banovini, 3 v zetski banovini, 8 pa jih je v savski banovini. Nekatere od teh šol niso imele vseh pet razredov. Ob zaključku preteklega šolskega leta je bilo na vseh teh šolah 7086 gojencev, in sicer 2671 moškega, 4415 ženskega spola. Privatne učiteljske šole same pa so imele 487 gojencev, in sicer 65 dijakov in 442 dijakinje. V dravski banovini je bilo 1005 učiteljskih, in sicer 315 moškega, 690 ženskega spola.

Iz pregleda dijakov vseh državnih in privatnih učiteljskih šol je razvidno, da so po večjih krajih, zlasti pa v Beogradu, Zagrebu,

Sarajevu in Ljubljani dijakinje v precejšnji večini, dočim so dijaki v večini samo na štirih učiteljskih v moravski in na edinem učiteljsku v vrbaski banovini.

Diplomske izpite ali maturo je na vseh učiteljskih polagalo 1733 kandidatov (694 moških, 1039 ženskih). Maturiralo jih je takoj 1178 in če prištejemo k tem še one, ki so potem dovršili šolsko leto ter dosegli zrelostno diplomu s popravni izpiti, dobimo lepo število novih učiteljev 1508, ki čakajo na službe poleg onih, ki še iz prejšnjih šolskih let niso zaposleni.

Pregled državnih in privatnih učiteljskih daje naslednje zaključke: Na učiteljskih je več ženskih kakor moških učiteljskih kandidatov. Ženska večina znaša 24 in pol odstotka. Število dijakov učiteljskih se je v preteklem šolskem letu zmanjšalo, ker se ne sprejemajo več učenci mešanskih šol na učiteljska. Pri večini naših učiteljskih se je tekom prejšnjih šolskih let ugotovilo, da tvorijo učenci mešanskih šol boljši učiteljski naraščaj kakor pa dijaki, ki prihajajo na učiteljska iz gimnazij. Na mnogih učiteljskih je bil v preteklem šol. letu pri gojenkah boljši uspeh, kakor pa pri gojencih.

Ker je dalo eno šolsko leto nad 1500 novih učiteljev in reflektantov na službe v naših osnovnih šolah, ni pri sedanjih proračunskih razmerah mogoče misliti, da bi se tekom nekaj let mogli zaposliti vsi brezposelni učiteljski abiturienti, ki jih je, kakor že znano, z onimi od zadnjega šolskega leta vred najmanj 3000.

Ker pa smatramo, da je osnovna izobrazba in nacionalna vzgoja narodovega naraščaja iz državnih interesov nujno potrebna, smo trdno uverjeni, da se bodo kljub današnjim težkim gospodarskim prilikam našla sredstva, da se zaposle pri vzgoji našega naraščaja mladi učitelji posebno v onih krajih, kjer je mladina brez vsakega pouka in tam, kjer nujno primanjkuje učiteljev.

Počitniški pedagoški tečaj „Pedagoške centrale“ v Mariboru

Po 20-letnem gluhem presledku — odkar je zatisnil naš nepozabni Schreiner svoje trudne oči — je priredila mariborska »Pedagoška centrale« od 14. do 27. avg. počitniški tečaj, namenjen obravnavi sodobnih vzgojnih dognanj in teženj. Baš sedaj je nujna točna orientacija, ko si ob valovitem javnem življenju pedagoška znanost preusmerja ter krči nova pota.

K tečaju se je prijavilo 85 udeležencev iz vseh predelov naše banovine. Vseh 14 dni so prihajali s požrtvovalno vneto k predavanjem in se živahno udeleževali popoldanskih diskusij tako, da se je ob koncu tečaja s pravico moglo govoriti o enodušni vzgojiteljski zajednici, pravi eliti našega stanu. Saj je pa tudi tečaj zajel najvažnejše panoge sodobnega vzgojstva. Prosvetni inšpektor g. dr. Poljanec je razgrnil prezanjiv svet naukov o vitaminih, orisal tipe človeškega ustroja ter fiziološko plat otroškega razvoja in njegove prehrane. Mladinoslovju je g. prof. dr. Zgeč očrtal vsebino in cilje in na svojevrsten način razvil spoznanje telesnega in duševnega razvoja doraščajočega človeka. Sociolog g. prof. Jeraj pa nam je v zgosteni obliki prikazal družabno okolje doraščajočega otroka v tipičnih obdobjih ter njegovo vrost v strukturo družbe. Vso pestro sliko kmetijskega življenja, njegovo prikljenost in zaverovanost v grudo ter njeno silnost za razvoj kmetijskega otroka je podal šolski upravitelj Doberšek iz Prevalj. Duhovna gibalna in pomen nove šole pa je orisal izredno temeljito g. prof. Šilih, ki je v nizu svojih predavanj razvil načela in miselnost nove šole in očrtal njene odnose do stare ter objasniti glavne činitelje v učnem delu, njegove oblike in odnose do učitelja, učenca in naroda. Končno pa je še podal poduhovljeno podobo sodobnega življenja.

Na podlagi ogromnega knjižnega gradiva nam je direktor g. dr. Tomineš tolmačil zgodovinsko zgraditev slovnike stvarine, porast narečij v književni jezik in ob koncu pokazal nekaj običajnih napak in dnevnem govoru.

Z umetniškim navdušenjem je g. prof. Klopčič predaval o tehniki risanja na šolski tabli ter podal oceno učenčevega risalnega izraza kot svojevrsno simboliko njegovega nagonskega življenja. Dovoeno pa je znal prikazati risanje kot nujno dopolnilo pri vsakem pouku. Reči se mora, da je njegovo predavanje vzbudilo ogromno zanimanja in veselja ter tečaj umetniško zaokrožilo.

Med tečajem so bile prirejene ekskurzije: v Mariboru v vzorno urejeno sadjarsko in vinarsko šolo ter v tovarni »Zlatorog« in Thoma. Nedeljski izlet pa je veljal znamenitemu Pohorju od Šumika do Pohorskega

doma, s katerega so odnesli udeleženci trden sklep, da ga čimprej zopet obiščejo. Ob priliki ogleda falske elektrarne in ruske tovarne dušika ter nove zgradbe v Rušah so se kurzisti poklonili na ruskem pokopališču manom velikih Rušanov, posebno prerano preminulega bivšega župana in šol. upravitelja Josipa Lasbaherja, ki so združevali veliko nacionalno kulturo s stanovskim idealizmom ter si postavili s svojim delom neminljive spomenike domovinske ljubezni in učiteljske požrtvovalnosti. V srčno toplih besedah jih je počastil knjižničar Pedagoške centrale g. Koprivc kot vzore, ki ne morejo umreti.

Tako je pokazal tečaj vsaj v obrisih glavne smeri sodobnega šolstva in očrtal miselnost nove šole v vseh odnosih.

V vzgledni vzajemnosti so se prijateljsko razgovorili kurzisti in predavatelji, ki jim je vsem zapustil tečaj po svoji vzorni organizaciji in izvedbi najlepše vtiske in spomine. Vsem pa želimo, da bi jim obrodilo idealno usmerjeno delo bogato žetev.

Na poslovnem večeru, ki je združil predavatelje in kurziste v iskrenem veselju, se je predsednik centrale g. prof. Šilih v zanosnih besedah zahvalil vztrajnim udeležencem, ki so pokazali izredna stremiljenja po strokovni poglobitvi, svojim sodelavcem, ki so mu marljivo pomagali pripraviti tečaj in mu šli ves čas trajanja z vso uslužnostjo na roko: tajnici P. C. gđ. Mlinaričevi, podpredsedniku tov. Ostercu in blaginiku Rodešu. Posebno zahvalo pa dolguje centrala direktorju učiteljske šole g. Kaduncu, ki je dal za ta tečaj na razpolago slavnostno dvorano zavoda, kjer je tudi nameščena knjižnica P. C. V odgovoru je zastopnik udeležencev, šolski upravitelj Golež, izrekel besede zahvale kr. ban. upravi za gmočno podporo, predsedniku centrale za smotreno organizacijo kurza in vsem gg. predavateljem za nesebično delo. Med gosti sta bila posebno počaščena naš preizkušeni šolnik direktor g. dr. Tomineš, ki je stavil z mladostno navdušenostjo svoje veliko znanje in preizkušeno sposobnost v službo narodne prosvete ter g. šolski nadzornik Tomažič, pobornik vsakega plemenitega stremiljenja po napredku in očetovski svetovalec v vseh potrebah stanovskega življenja. G. Vranc pa je z duhovito parodijo očrtal potek tečaja. V lepi prirčni vzajemnosti je poteklo to slavlje, ki je družilo udeležence iz vseh pokrajin dravske banovine v eno, z duhom stanovskega edinstva prožeto družino.

Učiteljstvo je izrazilo željo, da bi se čimprej vršil podoben tečaj med šolskim letom, ker bi imeli udeleženci priliko prisostvovati tudi praktični preizkušnji novodobnih vzgojnih in učnih načel.

posameznih vasi. Čim večja postaja važnost, tem bolj stopa v ospredje vprašanje, katerim osebam naj se zaupa upravljanje te najmanjše upravne in politične edinice.

Za nas pa stopa še drugo vprašanje v ospredje: kakšno vlogo naj igra učiteljstvo pri razpisanih občinskih volitvah.

Naš stan je tako rekoč podedoval načelo, da je njegova domena le kulturno udejstvovanje. V vsakem drugem javnem vprašanju se

je držal pasivno ter kvečjemu pomagal drugim, da so si izvojevali gospodarske in politične postojanke. Kakšne uspehe je rodilo njegovo agitatorsko hlapčevanje, o tem ne bomo razpravljali.

Ugotoviti hočemo le, da je danes učiteljstvo po izkušnjah in po svoji samoizobrazbi pripravljeno dovolj, da sleče običajno agitatorsko suknjo in stopi samostojno med ljudstvo z nasvetom kot soodločujoč faktor.

Ne glede na desno in levo je naravnost dolžnost učiteljstva, da ne stoji pri teh volitvah ob strani, temveč da zastavi vse sile za to, da pride občinska uprava v poštene domače roke.

Sovraštva z vsemi posledicami, ki so mu sledile, so strankarske razmere ustvarile toliko, da so sledovi še danes vidni. Ti sledovi bodo izginili le tedaj, če bodo iz najmanjše upravne edinice izločeni vsi elementi, ki žive z eno nogo še vedno v razmerah, ko je strankarska pripadnost ocenjevala vrednost moža.

Na čelo občin morajo priti ljudje, ki jih ljudstvo presoja predvsem po gospodarskih vidikih in ki dajo s svojo poštenostjo, neomadeževanostjo in požrtvovalnostjo garancijo, da bodo skrbeli za blagor občanov. Za presojo moralnih kvalitete posameznikov ima naše ljudstvo zelo dober instinkt. Učiteljstvu ne bo treba drugega kot poudariti važnost tega zdravega instinkta.

Ta poudarek ne sme imeti svoje vzroke v politični pripadnosti, temveč v stremiljenju, da je treba v občinah ustvariti delovno občestvo, ki bo v blagor ne le občini, temveč tudi državi.

Živimo v razmerah, ki zahtevajo ozdravljenje. Od zgoraj navzdol se to ozdravljenje ne da diktirati. Treba zastaviti prvo zarezno že v bolno telo najmanjše edinice. Zaradi tega morajo priti v upravo občin možje, ki so najboljši med najboljšimi, ki vedo, kaj hočejo, ki jih razmere še niso korumpirale, ki ne iščejo osebnih koristi in ki jim volje še ni ubil pesimizem.

Ali tudi sveti egoizem nam narekuje sodelovanje pri izbori kandidatov za občinske volitve. Ni vse eno, ali pridejo v občinsko upravo možje, ki so a priori sovražniki šole in izobrazbe na mesto mož, ki vedo, kaj zahteva čas od bodočih kmetijskih gospodarjev. In ni ne za naš narod ne za učiteljstvo vseeno, če pridejo v občinske odbore ljudje ali pristaši oseb, ki se zaganjajo v šolo in učiteljstvo, če noče brezpogojno trobiti v rog njihovih osebnih koristi, ali ki se čutijo v pravici razpolagati po mili volji z učiteljskimi možmi, posluščujoč se vseh mogočih nemoralnih metod.

Sveti egoizem narekuje končno učiteljstvu, da se ne brani, ako ga domača vas hoče postaviti na kandidatno listo mož, o katerih je prepričan, da bodo občino vodili po poštenu poti. Ljudstvo potrebuje voditeljev in pravih svetovalec. Kdo je bolj poklican v to, kot je poklican učitelj?

Naše geslo bodi: K narodu za narod!

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

KOMASACIJA OBČIN IN UČITELJSTVO.

Že zadnjič smo omenjali, da postaja s komasacijo občin nov položaj tudi za učiteljstvo in šolstvo. Z združitvijo dosedanjih občin bo združenih tudi več šol v isti občini in tudi več učiteljstva. Vse te šole in tudi učiteljstvo bo imelo s tem skupne interese tudi v pogledu vnanjega dela za povzdigo občine, bodi si v kulturnem, socialnem ali gospodarskem pogledu. Zato bo treba tudi tesnejšega stika med šolami in učiteljstvom v isti občini. Da bo s skupnim delom mogoče ugoditi tudi tem smotrom, je priporočati, da misli učiteljstvo na vse to že sedaj, ko se občine formirajo ter stopi v to svrhu in stik. Pri tem ni izvzemati učitelje, ki naj bodo tudi informirane o vsem tem, saj tudi one lahko mnogo pomagajo pri javnem udejstvovanju s podrobnim delom, bodi si s kulturnim, socialnim in tudi gospodarskim. Ni treba čakati na iniciativo, naj jo podvzame kdorkoli, predvsem so v to poklicani starejši tovariši, a ne odlašati ter naj skličejo potrebni sestanke takoj. Aktualnih problemov bo vedno več! Potrebno je, da učiteljstvo pri vseh javnih vprašanjih sodeluje in po svoji moči pomaga, pa najsi bo to učitelj ali učiteljica. Že zadnjič smo rekli, da mora biti naše geslo in naša zahteva, da pride v vsako občinsko zastopstvo vsaj po eden učitelj ter

moramo vsi pripomoči k temu. Pripomoči pa moramo tudi, da bodo v občinske odbore izbrani najboljši gospodarji in solidni ljudje, ki jih moramo podpirati v vsakem pogledu. Naše geslo mora biti, da zmaga v občinah poštenost in gospodarska preudarnost in sposobnost, brez ozira na politično strankarstvo ter da združimo čim več občin na tej podlagi.

— Slovenska šolska Matica pripravlja svojim članom (naročnina: 30 Din) za letošnji božič sledeče knjige:

1. Dr. J. Jeraj: Naša vas. To bo nazorna ter čudovito pestra slika slovenske vasi s sociološkega, psihološkega in kulturnega vidika. Ta z razumom in s srcem pisana knjiga prinese nekaj, brez česar si ne moremo misliti globlje pojmovanje vzgojnškega dela v šoli in izven šole tam zunaj med kmetijskim ljudstvom.

2. Dr. St. Gogala: Temelji občne metodike. Vsebinska delu je ne iz knjig, temveč iz pisateljeve šolske prakse rastoča teorija metodčnih vprašanj, ki zadevajo psihološki proces izobraževanja iz vzgajanja.

3. In v Pedagoškem Zborniku se objavijo tile aktualni prispevki iz sodobnega vzgojstva: K. Ozvald: Nove psihološke smeri (psihološka, individualna psihologija) in vzgojna vprašanja. V članku se razbira stvarno jedro in pa pedagoški pomen teh struj. — Dr. B. Škerlj: Socialno-antropološka študija k vprašanju manj vrednega otroka. Naš mladi antropolog, ki že tujina postaja nanj pozorna, je ta svoj spis bogato dokumentiral z izredno zanimivimi, z živga vrezanimi »rodovniki«. — Fr. Milčinski-I. Puhar: Pijanec pred sodiščem. Pretresljiva in kar po vzgojniku največjega kova vpijoča slika iz bitja in žitja sedanje slovenske generacije. Hkratu spomin za obletnico smrti Fr. Milčinskega, ki je bil pedagoški usmerjena osebnost prve vrste. — M. Senkovič: Naloge, načela in sredstva domače vzgoje. Prispevek je zamišljen kot praktični napotki starešem in vzgojiteljem ter tudi snov za predavanja in razgovore na roditeljskih sestankih. — I. Šedivy: O bolgarskem šolstvu. Tukaj se organski nadaljuje serija o slovenskem šolstvu, ki se je v lanskem Ped. Zborniku začela s poljskim in se bo prihodnje leto nadaljevala s češkim šolstvom.

Ako se dosedanje število naročnikov (2600) primerno zviša, bi letos izšla kot četrta publikacija še knjiga, ki s svojo vsebino po vsem svetu vzbuja največjo pozornost ter jo je za Slov. Šol. Matico posebe priredil znameniti ruski pedagog S. Hessen pod naslovom Petnajst let sovjetske pedagogike. Gg. poverjeniki SSM, poklonite za letošnje zimsko berilo še ta pedagoško prezanjiv knjižni dar našemu učitelju in učiteljici!

Odbor Slov. Šol. Matic.

GG. POVERJENIKOM IN POVERJENICAM SLOV. ŠOLSKE MATICE

Kakor že naznanjeno, izda Slov. Šolska Matica za l. 1933. troje knjig in sicer: 1. Pedagoški Letopis, 2. Jerajev »Naša vas« in 3. Gogalovo Metodiko. Rokopisi so že deloma v tiskarni in treba jim bo — če hočemo, da izidejo knjige še pred koncem tekočega leta — v najkrajšem času določiti naklado.

Obračamo se zato do Vas s prošnjo, da pošljete Matici članske sezname za l. 1933. zanesljivo do 20. oktobra t. l. Zanašamo se trdno na to, da bodele upoštevali ta datum, ker bi se šolska Matica na poznejše prijave ne mogla ozirati, oziroma jih bo upoštevala le v toliko, v kolikor ji bodo knjige po končani ekspediciji še na razpolago.

Za članske sezname nismo razposlali posebnih tiskovin, ker zadostuje v ta namen vsaka pola navadnega papirja. Članarina je ista kakor lansko leto, t. j. 30 Din, dijak plačajo 20 Din. Denar blagovolite nakazati Matici najkasneje do 10. decembra t. l. Če kdo gg. poverjenikov(-ic) nima pri rokah naše polžnice, naj si kupi na bližnjem poštne uradu splošno položnico ter jo primerno izpolni z naslovom Slov. Šolske Maticice ter šte. našega računa, ki je 11306.

Pri tej priliki prosimo vse one poverjenike, ki so še na dolgu za preteklo leto, da poravnajo čimprej svoje račune. Opozarjamo jih na to, da jim ne bomo mogli dostaviti knjig za tekoče leto toliko časa, dokler ne bodo imeli poravnane članarine za lansko leto. Slov. Šolska Matica ima obveznosti napram tiskarni in svojim sotrudnikom in bo mogla uspešno vršiti svojo nalogo le takrat, če ji bo stalo članstvo, oziroma poverjeniki verno ob strani s svojo materialno in moralno podporo.

Odbor Slov. Šolske Maticice.

II. DELNI RISARSKI TEČAJ.

V drugi polovici avgusta, tik pred našim kongresom, se je zaključil risarski tečaj. Obiskovalo ga je 30 tovarišev iz različnih krajev naše banovine.

Letošnji učni razpored je obsegal: strojno risanje, elektrotehniko, krojaštvo, čevljarstvo, tehnologijo kovin in obče strojstvo. V cellem je časovno obsegal tečaj 240 delovnih ur.

Tečaj je dobro izpadel. Učni uspehi so prav odlični. Od 30 tečajnikov je dovršilo tečaj 14 z odličnim uspehom, kar daje g. inšpektorju Preslu kot voditelju tečaja in gg. predavateljem najlepše zadoščenje.

Pod vodstvom g. profesorja inž. Stanka Premelca, ki je predaval o tehnologiji kovin in o občem strojstvu, smo napravili tečajniki celodnevno ekskurzijo na Jesenice. Na ti ekskurziji smo si ogledali na Javorniku železovarno, na Jesenicah pa ves ostali veliki obrat Kranjske industrijske družbe. V Ljubljani smo si ogledali tovarno vijakov g. Vojnoviča na Viču. Obiskali pa smo tudi Strojne tovarne in livarne v Ljubljani.

Enako kot pri g. profesorju Premelcu smo tudi pri g. inž. Turnšku združili teoretično s praktičnim. Pod njegovim vodstvom smo si ogledali transformator mestne električne na-

Splošne vesti

OBČINSKE VOLITVE IN UČITELJSTVO

Bližajoče se volitve niso važne le iz gospodarskega in deloma tudi iz političnega stališča, temveč morda v večji meri zaradi tega, ker bodo občine povsem preurejene. Dežela, ki je bila navajena na malo občino, bo nenedoma razdeljena v velike občine s širšim delokrogom in z večjo odgovornostjo. Vse občinske zadeve se bodo morale obravnavati s širših vidikov, ki bodo segale preko zvonikov

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

peljave in usmerjevalno napravo ljubljanske cestne železnice. V Tacnu pod Šmarno goro smo pa obiskali električno vodno centralo.

Ob zaključku tečaja smo sprejeli slušatelji resolucijo, tičočo se tečaja samega, nastavitve usposobljenih učnih oseb na obrtnih nadaljevalnih šolah in prednosti pri nastavljanju učnih oseb v kraje, kjer obstoje obrtne nadaljevalne šole.

Tročlanska deputacija je izročila resolucijo g. inšpektorju Preslu. V odgovoru je deputaciji objasnili, kako in kaj si on prizadeva, da uredi celotno vprašanje obrtnih nadaljevalnih šol, ki je posebno pereče v današnjih težkih časih. Pereče je trostransko in to za mojstre, vajence in učiteljstvo. Na eni strani stalno pada število vajencev, na drugi strani je pa vedno težja preskrba materialnih sredstev za vzdrževanje obrtnih nadaljevalnih šol.

Deputacija se je zadovoljila z iznešenimi pojasnili ter se je najvljudneje zahvalila gosposdu inšpektorju za njegov trud in tozadevno prizadevanje na polju izboljšanja obrtnih nadaljevalnih šol.

— »Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani se začno v petek 20. oktobra 1933 ob 8. uri. Kandidatje (tke), ki imajo že najmanj 20 mesecev efektivne službe, naj vložijo pravilno opremljene prošnje za priпуск k izpitu uradnim potom tako, da bodo najpozneje do 17. oktobra t. l. v rokah izpitne komisije. Kasnejše došle prošnje pridejo v poštev šele za prihodnji termin spomladi. — Izpitni odbor. — Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani, direktor: N. Marolt.

Brezposelni

učiteljski abiturienti in abiturientke.

Vabimo Vas, da se udeležite tečaja, ki ga bo priredil »Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov« pod okriljem in s pomočjo učiteljskega združenja v dneh 29. in 30. septembra. Vabimo Vas, da prečitate vse časopisne novice in pošljete prijave do 25. septembra t. l. Ljubljanske tov. in tovarišice pa prosimo, da se prav tako prijavijo in dajo na razpolago prenočišča za izven ljubljanske tovariše in tovarišice.

»Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov« pri sekciji JUU, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I.

— Slovenska matica objavlja, da lahko prejmejo člani letošnje knjige v društveni pisarni (Kongresni trg št. 7) vsak delavnik ob uradnih urah ves mesec september. V oktobru se dostavljajo na dom po raznašalki proti dostavnini 2 Din. Informacije zaradi vezave, menjave nevezanih za vezane itd. se dobe v Matici pisarni.

— »Ljudska samopomoč« v Mariboru, reg. pom. blagajna, je imela v nedeljo dne 17. t. m. svoj izredni občni zbor, na katerem so se sprejela nova pravila, na podlagi katerih se bodo sprejemali novi člani. Samo prehodne določbe glede starih članov se niso sprejele, ker ni prišlo do sporazuma. — Izvolila se je izmed navzočih članov tričlanska deputacija, ki bo predložila kr. banski upravi posebno tozadevno prošnjo.

— Dječje tjelesno vaspitanje. Pod tem naslovom bo začel izhajati v Zagrebu nov list. Urejeval ga bo tov. Dušan Bogunović, šolski nadzornik v Zagrebu. List bo mesečnik in bo prinašal za vsak mesec vnaprej metodično obravnavano snov za telovadbo. Poleg tega bo prinašal članke iz ideologije, organizacije in zgodovine sokolstva, nadalje članke o človeškem zdravlju, higieni in sportu. List bo obsegal 16 strani in bo znašala naročnina letno 30 Din. Vsi, ki nameravajo list naročiti, naj javijo to na naslov: Dušan M. Bogunović, Zagreb, Bogovičeva ul. 7.

— Gospodinjski koledar (urednica Utva), ki ga je doslej izdajala 11 let zaporedoma Jugoslovenska matica, izide za leto 1934. koncem oktobra in sicer zopet v isti obliki kakor doslej, s pestro gospodinjstvo vsebino. Cena kakor doslej 20 Din za izvod, s poštnino 22 dinarjev. Kdor ga naroči in plača do konca oktobra t. l., ga dobi za 18 Din izvod, s poštnino vred za 20 Din. Naročila in predplačila sprejema urednica Utva - Mila Prunkova, Ljubljana — Mirje 27.

Osebne zadeve

—i Napredovali so učitelji(ce). V VII. skupino: Sabec Angela iz Gore, Zumer Pavla iz Dobrave, Rus Emil iz Kamnika, Hofbek Edmund iz Senovega, Kristan Ljudmila iz Go-

KNJIGARNA

UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

tovlja, Rus Barbara iz Domžal, Vittori Srečko iz Središča, Petelin Jožica od Sv. Barbare, Spicer Julija iz Podlipa, Trdina Frančiška iz Celja, Senica Anton iz Nove Štite, Perko Vera iz St. Lovrenca, Makulja Ana iz Kranja, Bežek Marija iz Podbrezja, Zupančič Bernarda iz Ljubljane, Vogrinec Mara iz Dobrne, Logar Franja iz Laporja, Nadler Nežica iz Dolenje vasi, Zorko Edvard iz Beltincev, Osredkar Ana, zabavilja iz Ljubljane, Ukovič Dolores iz Dol. Nemške vasi.

Mladinska matica

—mm Z 2. seje Mladinske matice

1. Na podlagi stenografičnega zapisnika in izjav članov odbora M. M., ki so bili pri skupščini, se je ugotovilo, da je bil sprejet glede vsebine in določanja naklade »Našega roda« in publikacij predlog odseka za tisk.

2. Urednik »Našega roda« in publikacij se odredi honorarju o počitnicah, tajniku pa se na lastno željo zniža honorar.

3. Program urednika za »Naš rod«: Izhajala bo uvodna povest Kriste Hafnerjeve. V ostalem bo imel list nekaj manj beletrije. Namesto rubrike Naši mošje, se vpelje rubrika Mlado brstje. — Ostale rubrike bodo: Doma in po svetu, Drobiž, Naše morje, Za pridne roke, Cicibanov rod, Mladina piše. Uvede se tudi glasbena priloga.

Naslovne strani »Našega roda« bodo za vsak mesec nove.

4. Vpeljejo se nagrade za ugankarje v »Našem rodu«.

Ugodne ocene o naših publikacijah sta prinesla tudi »Domači prijatelj« in »Svoboda«. — »Krog« citira na več mestih »Lovrenčičevo« »Tiho življenje«.

Prva številka »Jugoslovenčeta« je prinesla iz lanskih »Kresnic« prevod črtice »Iz mladih dni«, ki jo je napisala Marija Kmetova. Prevod je izšel pod naslovom »Iz dečjih dan«. Prevodu sledi kratek odstavek o literarnem delu Kmetove.

Naša gospodarska organizacija

—g Tudi penzjonat Uč. doma v Mariboru je začel novo šol. leto s 1. septembrom. Letos je polno zaseden. Ima 33 gojence. Skoro toliko jih je pa moral odkloniti zaradi pomanjkanja prostora. Uresničujejo se torej besede tov. Gangla, ko je lani ob priliki poseta doma rekel, da se bodo ljudje še stekli, ko bodo videli njegovo udobnost in lepoto. Prvo poslovno leto je penzjonat končal z majhnim suficitom kljub temu, da je bil slabo zaseden. K temu so precej pripomogle prenočnine. Od začetka leta pa do konca avgusta je imelo 220 oseb 888 prenočnin. Tudi med počitnicami ni bil nikoli brez gostov. Kuratorij, ki upravlja penzjonat, je imel pod vodstvom tovarišice Mešičkove lani 15 sej. Zaradi polne zasedbe penzionata seveda ni prostora med letom za prenočišča. Pač pa bo ob večjih praznikih in o počitniških dnevih po možnosti rad sprejemal učiteljske goste pod svojo streho.

—g Nova domača stenska šol. slika. Založba Učit. dom v Mariboru je začela že lani z izdajanjem stenskih šol. slik. Lani so izšle slike: svetovna žetev pšenice, 21. decembra, ko je pri nas poldne in sliki iz začetnega stvarnega pouka jesen, ki je vzbudila splošno pozornost zaradi originalnega zasnute in umetniške izvedbe. Saj jo je izdelal naš najboljši folklorist-umetnik g. Maksim Gaspari. Letos je pa ravnokar izšla v isti velikosti njegova slika »zima«, ki v mnogih orisih še prekaša že itak posrečeno sliko »jesen«. Slika nudi prizore iz narave: sankanje, kepanje, drsanje, smučanje, sekanje ledu. Potem se vr-

stijo prizori iz domačega življenja: obisk sv. Miklavža, sv. Trije Kralji, Pust in življenje v Kmečki hiši pozimi. Dasi je slika polna življenja, vendar ni prenatrpana. Vse je naravno in res naše — domače. Vsekakor prekaša slika zdaleka podobno tuje blago bodisi po zamisli, kakor tudi po tiskarski izvedbi. Tudi cena 70 Din za trpežno opremljeno sliko je v primeri z drugimi zelo nizka. Kratkoterminalo: slika daje umetniku, posnemajto tov. Legata! — Blagajnik Učit. doma.

—g Posnemajto vredno. Na priporočilo tov. Stanka Legata, šolskega upravitelja v

Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica šte. 44

Ljubljani, je nakazala posojilnica v Logatcu 350 Din Učiteljskemu domu v Ljubljani. — Tov. Legatu in posojilnici bodi na tem mestu izrečena najlepša zahvala! Ostali tovariši, ki delujete pri posojilnicah, posnemajto tov. Legata! — Blagajnik Učit. doma.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG je zborovalo dne 6. maja 1933 v Sv. Martinu pri Vurberku ob 10. uri.

Od 86 vpisanih so bili navzoči 43, to je 50%.

G. prof. Baš nadaljuje s predavanjem o zbiranju snovi za kroniko ter v različnih legah kraja samega razlaga, kje in kako iskati vire za isto.

+ JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR - MESTO je zborovalo dne 13. junija 1933. na I. dekl. osn. šoli v Mariboru. Izmed 86 članov je bilo 53 navzočih, t. j. 61%.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG je imelo svoje zborovanje dne 10. junija 1933. v Framu.

Navzočih je bilo 66, t. j. 63%.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V PTUJU je zborovalo 13. marca t. l. v Ptuj.

Navzočih je bilo 99 članov, to je 62,98%. Debatu o dopisih je sledil temeljit referat g. dr. Mubiča o mladinskem sodstvu. Razložil je g. predavatelj navzočim sodnijski postopek napram mladoletnikom ter pojasnil učiteljstvu, kako mu je postopati z mladino v primeru kakih prestopkov, da ne pride v navzkrižje z zakonom.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V BREŽICAH je zborovalo 20. maja 1933. na Bizelskem. Navzočih je bilo 26 tovarišev in 2 gosta tov. iz sosednje Šavske banovine.

+JUUSRESKO DRUŠTVO SLOVENJ-GRADec je zborovalo 10. junija 1933.

Ob ¼ na 10 se je zbralo učiteljstvo — 24 po številu na osnovni šli v Podgorju pri Slovenjgradu.

Kot prva točka je bil praktični nastop tamk. šolskega upravitelja tov. Kluglerja Ivana. Obravnaval je predmet zemljepis s prav primerno koncentracijo ostalih predmetov, zlasti zgodovine, spoznavanja prirode in računstva.

+ JUUSRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELSAH je zborovalo 10. junija 1933. ob 10. uri v Rog. Slatini ob navzočnosti 32 tovarišev t. j. 41%.

Sledilo je predavanje tov. Verka: »Nadaljnje smernice za sodelovanje s sreskimi kmetijskimi referenti«, v katerem se je zavzemal za vzgojno plat dela med kmetiskim prebivalstvom, osobito v pravcu samostojne aktivnosti in nacionalnega čuvstvanja, kar je prva osnova zdravega združništva.

+ JUUSRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je imelo letošnje zaključno zborovanje dne 20. maja v Gornji Lendavi.

Oddelek za učila Ljubljana Maribor

Pred zborovanjem je nastopil pred zbranim učiteljstvom gornjelendavski mladinski pevski zbor pod vodstvom tov. Ane Zupanove in si res osvojil srca poslušalcev. Mlade pevce je vzpodbujevalno nagovoril tov. nadzornik Velnar, za društvo pa je govoril tov. Gabrijeljčič.

+ JUUSRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo v soboto, dne 10. junija t. l. Navzočih 166, t. j. 84%.

5. Tov. Tiran je predaval o manj nadarjenih. Predavatelj je obdelal ta pereči problem znanstveno, navedel notranje in zunanje vzroke slabonadarjenosti, prikazal ovire in težkoče za učitelja, slabše pogoje za napredovanje normalno razvite dece in škodljiv vpliv za manj nadarjene, ako žive v njihovem duševni razvoj neprimerni atmosferi.

+ JUUSRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je zborovalo 10. junija 1933. v Lesični pri Pilštanju. Navzočih 35, to je 76%. Opravičilo se je 7 tovarišev (-ic).

Tov. Mellisova je predavala »O kmetiskem gospodinjstvu«. Kako je bilo nekdanj, kakšno je danes, odnosno, kako si lahko pomaga za boljše ureditev doma in dela.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske
srbohrvaške
češke

nemške
francoske
angleške

in druge

knjige

šolske

znanstvene
leposlovne

muzikalije
revije

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA 6

MARIBOR
TYRŠEVA ULICA 44

Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)

katere je prejela

podružnica

Učiteljske knjigarne v Mariboru

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!